

Piotr Cezary Sosnowski

Uniwersytet Łódzki
Wydział Zarządzania
Katedra Logistyki
piotr.sosnowski@uni.lodz.pl

ROLA ASPEKTÓW ŚRODOWISKOWYCH W OCENIE DOSTAWCÓW NA PRZYKŁADZIE BRANŻY MOTORYZACYJNEJ

Streszczenie: Celem tego artykułu jest ustalenie roli kwestii środowiskowych w ocenie dostawców na przykładzie przedsiębiorstw zrzeszonych w Europejskiej Grupie Roboczej Przemysłu Motoryzacyjnego na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Łańcucha Dostaw. Zastosowana metoda badawcza to zbiorowe studium przypadku przedsiębiorstw należących do wyżej wymienionej organizacji. Na początku zdefiniowano aspekty środowiskowe w zarządzaniu łańcuchem dostaw, następnie ustalono rolę oceny dostawców jako elementu zarządzania relacjami z dostawcami, potem określono rolę środowiskowej oceny dostawców. W dalszej części pracy scharakteryzowano Europejską Grupę Roboczą Przemysłu Motoryzacyjnego na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Łańcucha Dostaw oraz przedstawiono studia przypadków przedsiębiorstw zrzeszonych w tej organizacji. Na końcu zawarto obserwacje i wnioski.

Słowa kluczowe: ocena dostawców, zrównoważony rozwój, zarządzanie relacjami z dostawcami.

JEL Classification: M11, M14, Q01.

Wprowadzenie

Ze względu na dynamiczny rozwój sieci powiązań między przedsiębiorstwami na całym świecie rośnie znaczenie relacji, w tym również aspektów środowiskowych, w łańcuchu dostaw. Na szczególną istotność tej kwestii wskazuje fakt, że powstaje wiele inicjatyw przedsiębiorstw ukierunkowanych na zarządzanie takimi aspektami, na przykład w zarządzaniu relacjami z dostawcami.

Celem tej pracy jest analiza aspektów środowiskowych w ocenie dostawców na przykładzie przedsiębiorstw branży motoryzacyjnej należących do inicjatywy mającej na celu prowadzenie jednolitej oceny środowiskowej dostawców. Wykorzystana metoda badawcza to zbiorowe studium przypadku przedsiębiorstw należących do Europejskiej Grupy Roboczej Przemysłu Motoryzacyjnego na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Łańcucha Dostaw. Wspomniane zrzeszenie zostało wybrane ze względu na to, że jest to jedyna inicjatywa sektorowa mająca na celu działanie na rzecz społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, jednocześnie zrzeszająca producentów branży motoryzacyjnej, dla których integracja działań w łańcuchu dostaw, ze względu na specyfikę branży, ma szczególne znaczenie.

1. Aspekty środowiskowe w zarządzaniu łańcuchem dostaw

Aspekty środowiskowe stanowią istotny element zarządzania łańcuchem dostaw. Sarkis [2012] zauważa, że istnieje wiele sposobów podejścia do kwestii środowiskowych, które są różnie określane, mianowicie:

- *sustainable supply network management* (zarządzanie zrównoważoną siecią dostaw),
- *supply and demand sustainability* (zrównoważony rozwój popytu i podaży),
- *corporate social responsibility networks* (sieci społecznej odpowiedzialności biznesu),
- *supply chain environmental management* (środowiskowe zarządzanie łańcuchem dostaw),
- *green purchasing* (zielone zakupy),
- *green procurement* (zielone uzupełnianie zapasów – *procurement* oznacza szeroko rozumianą działalność związaną z zaopatrzeniem, zakupami i uzupełnianiem zapasów ze źródeł zewnętrznych),
- *green logistics* (zielona logistyka),
- *environmental logistics* (środowiskowa logistyka),
- *sustainable supply chains* (zrównoważone łańcuchy dostaw).

Jeżeli chodzi o konkretne przekłady aspektów środowiskowych w łańcuchu dostaw, możemy wyróżnić następujące:

- Systemy zarządzania środowiskowego (Environmental Management Systems – EMS).
- Analiza cyklu życia produktu (Life Cycle Analysis – LCA).

- Ekologia przemysłowa i symbioza przemysłowa (ekologiczne parki przemysłowe, wykorzystywanie odpadów przemysłowych jednej organizacji jako surowiec w drugiej organizacji),
- Nadzór nad produktem (Product Stewardship) i rozszerzona odpowiedzialność producenta (Extended Producer Responsibility),
- Ekoprojektowanie (Ecodesign) i projektowanie dla środowiska (Design for the Environment) [Sarkis, 2012].

Kwestie środowiskowe mają szczególne znaczenie w zarządzaniu relacjami z dostawcami, a ich praktyczne zastosowanie można zaobserwować na przykładzie oceny dostawców pod względem środowiskowym.

2. Ocena dostawców jako element zarządzania relacjami z dostawcami

Relacje z dostawcami podlegają ciągłym zmianom ze względu na występujące czynniki wewnętrzne i zewnętrzne. Urbaniak [2015] zwraca uwagę na cztery fazy kształtowania relacji z dostawcami:

1. Definiowanie wymagań w stosunku do źródeł zakupu w zakresie jakości technicznej oraz usług serwisowych, wielkości i częstotliwości zamówień, potencjału dostawcy, warunków finansowych.
2. Wybór dostawcy, który poprzedza identyfikacja potencjalnych dostawców, kwalifikacja dostawcy oraz negocjacje warunków.
3. Realizacja zamówienia (obejmująca przekazywanie zamówień, monitorowanie dostaw oraz dokumentowanie procesu zakupów).
4. Ewaluacja współpracy i rozwój relacji partnerskich, obejmująca okresową ocenę dostawców (punktową lub wskaźnikową), ocenę wpływu współpracy z dostawcą na poprawę efektywności i procesów w ramach łańcucha dostaw (projektowania, zakupów, magazynowania, produkcji, serwisu, zarządzania środowiskiem).

Zgodnie z powyższym ewaluację dostawców możemy podzielić na wstępną, przeprowadzaną przed rozpoczęciem ewentualnej współpracy oraz okresową, przeprowadzaną w trakcie współpracy. Wieteska [2015] podaje następujące przykłady kryteriów oceny wstępnej i okresowej dostawców:

- a) ocena wstępna – cena, upusty, jakość techniczna, posiadane atesty produktów, lokalizacja, reputacja, posiadane certyfikaty ISO, poziom technologiczny, odpowiedzialność społeczna i środowiskowa, serwis posprzedażowy, możliwości logistyczne, rozwiązania informatyczne;

- b) ocena okresowa – jakość techniczna dostaw, terminowość dostaw, elastyczność czasowa, ilościowa i asortymentowa, zaangażowanie w rozwiązywanie problemów, szybkość reakcji na zgłoszone reklamacje, koszty ryzyka i gotowość do zmian.

Istnieją również bardziej złożone struktury ewaluacji wstępnej dostawców, wyodrębniające kilka etapów selekcji, np.:

1. Opracowanie strategii zakupowej.
2. Zdefiniowanie kryteriów selekcji wstępnej dostawców w celu opracowania bazy dostawców.
3. Selekcja wstępna do bazy dostawców.
4. Zdefiniowanie kryteriów selekcji dostawców z bazy danych dostawców.
5. Selekcja dostawców w celu nawiązania współpracy.
6. Współpraca z dostawcami.
7. Ocena okresowa i rozwój dostawców [Park i in., 2010].

3. Rola oceny dostawców pod względem środowiskowym

Celem oceny dostawców pod względem środowiskowym jest ustalenie, czy dostawca spełnia środowiskowe wymagania organizacji w celu rozpoczęcia współpracy (wstępna ocena) lub jej kontynuowania (okresowa ocena). Proces takiej oceny może obejmować wiele kryteriów, takich jak:

- stosowanie systemu zarządzania środowiskowego (ang. Environmental Management System – EMS),
- zużycie materiałów,
- zużycie energii i wody,
- emisja gazów i pyłów do powietrza (wliczając gazy cieplarniane),
- wytwarzanie odpadów,
- bioróżnorodność,
- zarządzanie cyklem życia produktu.

Nielsen i in. [2014] podkreślają znaczenie stosowania systemu zarządzania środowiskowego, wizerunku ekologicznego (*green image*), kompetencji środowiskowych, efektywności środowiskowej oraz kosztów rozwoju środowiskowego. Hashemi i in. [2015] zwracają uwagę na szkolenia środowiskowe i zaangażowanie kierownictwa, natomiast Genovese i in. [2013] wskazują duże znaczenie dostępności systemu zarządzania odpadami oraz możliwości zielonego projektowania (*green design*).

4. Europejska Grupa Robocza Przemysłu Motoryzacyjnego na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Łańcucha Dostaw

Wiele programów dotyczących regulacji kwestii środowiskowych jest prowadzonych przez przedsiębiorstwa branży motoryzacyjnej. Europejska Grupa Robocza Przemysłu Motoryzacyjnego na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Łańcucha Dostaw (The European Automotive Working Group on Supply Chain Sustainability – EAWG) jest to inicjatywa sektorowa kilku producentów samochodów, koordynowana przez CSR Europe – zrzeszenie przedsiębiorstw działających na rzecz społecznej odpowiedzialności biznesu w Europie. Do tej grupy należą: BMW, Daimler, Ford, Honda, Jaguar, Land-Rover, PSA (Citroen, Opel, Peugeot, Vauxhall), Scania, Toyota, Volkswagen i Volvo. Cele działania EAWG to:

- dzielenie się doświadczeniami i informacjami na temat zrównoważonego rozwoju w łańcuchu dostaw branży motoryzacyjnej,
- rozwój i zastosowanie wspólnych narzędzi w zakresie zrównoważonego rozwoju w zarządzaniu relacjami z dostawcami,
- uczestniczenie we wspólnych projektach na rzecz zrównoważonego rozwoju w łańcuchach dostaw,
- wysyłanie wspólnych komunikatów do innych uczestników łańcuchów dostaw, dotyczących działań na rzecz zrównoważonego rozwoju i wymagań środowiskowych [The European Automotive Working Group on Supply Chain Sustainability, 2014].

Grupa EAWG opracowała zbiór zasad dotyczących operacji na rzecz zrównoważonego rozwoju dla jej członków, nazwany Zasady Przewodnie Przemysłu Motoryzacyjnego na Rzecz Podniesienia Efektywności Zrównoważonego Rozwoju w Łańcuchu Dostaw (Automotive Industry Guiding Principles to Enhance Sustainability Performance in the Supply Chain), który składa się z następujących części: etyka biznesowa (*business ethics*), standardy środowiskowe i warunki pracy (*environmental standards and working conditions*) oraz prawa człowieka (*human rights*).

Część dotycząca standardów środowiskowych składa się z następujących elementów:

- redukcja zużycia energii i wody,
- redukcja emisji gazów cieplarnianych,
- zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- wspieranie odpowiedniego zarządzania odpadami,
- szkolenie pracowników [The European Automotive Working Group on Supply Chain Sustainability, 2014].

Drugim osiągnięciem EAWG jest wykorzystanie wspólnego kwestionariusza samooceny dla zrównoważonego rozwoju dla dostawców sektora motoryzacyjnego – Self-Assessment Questionnaire (SAQ) on Sustainability for Automotive Sector Suppliers – opracowanego w celu umożliwienia jednolitej oceny wydajności działań na rzecz zrównoważonego rozwoju dostawców branży motoryzacyjnej. Sekcja środowiskowa tego kwestionariusza zawiera następujące punkty: polityka środowiskowa przedsiębiorstwa, system zarządzania środowiskowego, wykorzystanie substancji niebezpiecznych, audyty środowiskowe oraz polityka dostawcy na rzecz zrównoważonego rozwoju [The European Automotive Working Group on Supply Chain Sustainability, 2016].

Opisany kwestionariusz samooceny został opracowany na podstawie Zasad Przewodnich Przemysłu Motoryzacyjnego na Rzecz Podniesienia Efektywności Zrównoważonego Rozwoju w Łańcuchu Dostaw (The Automotive Industry Guiding Principles to Enhance Sustainability Performance in the Supply Chain).

5. Wybrane przykłady zastosowania środowiskowej oceny dostawców

Poniżej opisano przykłady zastosowania środowiskowej oceny dostawców, biorąc pod uwagę przedsiębiorstwa zrzeszone w EAWG, ze szczególnym uwzględnieniem działań tych, które w szczególnym stopniu uwzględniają aspekty środowiskowe w łańcuchu dostaw. Poniżej przedstawiono zestawienie wytycznych dotyczących oceny dostawców pod względem kwestii środowiskowych według poszczególnych przedsiębiorstw zrzeszonych w EAWG.

Tabela 1. Wytyczne oceny dostawców pod względem kwestii środowiskowych według przedsiębiorstw zrzeszonych w EAWG

Nazwa przedsiębiorstwa	Wytyczne oceny dostawców pod względem kwestii środowiskowych
BMW	Sustainability Questionnaire
Daimler AG	Ethical Business: Our expectations of business partners, containing social and environmental requirements for suppliers
Ford Motor Company	Blueprint for Sustainability, One Ford Plan, Ford Value Chain
Honda Motor Company	Green Purchasing Guidelines
Mazda	Green Purchasing Guideline, Mazda Supplier SCR Guide, Mazda Global Environmental Charter, Mazda Biodiversity Protection Guidelines
PSA	Sustainable Procurement Program
Scania	Norma STD4427
Toyota	Toyota Environmental Challenge 2050, Green Purchasing Guidelines
Volkswagen	Sustainability in Suppliers Relations, Code of Conduct for Business Partners
Volvo	Volvo Car Group Code of Conduct for Business Partners, Omtanke

Źródło: Opracowanie własne.

Szczegółowe opisy przedstawionych przedsiębiorstw znajdują się w dalszej części pracy.

5.1. Toyota Motor Corporation

Przykładem programu dotyczącego kwestii środowiskowych w ocenie dostawców jest inicjatywa koncernu Toyota – Wyzwanie Środowiskowe Toyoty 2050 (Toyota Environmental Challenge 2050), która jest głównym tematem Raportu Środowiskowego Toyoty w 2016 r. Toyota Environmental Challenge 2050 uwzględnia sześć celów, które mają być osiągnięte do roku 2050:

1. Wyzwanie zerowej emisji dwutlenku węgla przez nowe pojazdy – cel: redukcja globalnej średniej emisji dwutlenku węgla przez nowe pojazdy produkcji Toyoty o 90% w stosunku do poziomu z 2010 r.
2. Wyzwanie zerowej emisji dwutlenku węgla w cyklu życia produktu – cel: kompletna eliminacja emisji dwutlenku węgla w procesach produkcyjnych i serwisowych w całym cyklu życia pojazdu.
3. Wyzwanie zerowej emisji dwutlenku węgla przez zakłady produkcyjne – cel: osiągnięcie zerowej emisji dwutlenku węgla przez wszystkie zakłady produkcyjne Toyoty do roku 2050.
4. Wyzwanie minimalizacji i optymalizacji zużycia wody – cel: wdrożenie skutecznego systemu zarządzania ściekami oraz zminimalizować zużycie wody zależnie od indywidualnej sytuacji w danej lokalizacji.
5. Wyzwanie zorganizowania społeczeństwa i systemu opierającego się na recyklingu – cel: zagospodarowanie pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz technologii odzysku opracowanych w Japonii.
6. Wyzwanie umożliwienia funkcjonowania społeczeństwa w przyszłości w zgodzie z naturą – cel: promowanie działań ekologicznych poza środowiskiem Toyoty i jej partnerów biznesowych [Toyota Motor Corporation, 2016b].

Ponadto Toyota Environmental Challenge 2050 miało wpływ na nową wersję Wytycznych Zielonych Zakupów (Green Purchasing Guidelines), czyli zbioru wytycznych opracowanych przez Toyotę dla jej dostawców w celu optymalizacji ich oddziaływania na środowisko naturalne. Na Green Purchasing Guidelines składają się następujące wymagania:

- Stosowanie systemu zarządzania środowiskowego.
- Redukcja emisji gazów cieplarnianych.
- Redukcja oddziaływania na środowisko wodne.
- Promowanie odzysku surowców.

- Odpowiednie zarządzanie substancjami chemicznymi.
- Umożliwienie funkcjonowania społeczeństwa w zgodzie z naturą [Toyota Motor Corporation, 2016a].

W porównaniu do wersji z 2013 r. wersja Green Purchasing Guidelines z 2016 r. kładzie większy nacisk na kwestie związane z zarządzaniem środowiskowym w całym łańcuchu dostaw, recykling, emisję gazów cieplarnianych, środowisko wodne oraz bioróżnorodność.

5.2. Volkswagen AG

Polityka środowiskowa Volkswagena dotycząca jego dostawców jest oparta na koncepcjach i zasadach opisanych w dwóch dokumentach: Zrównoważony Rozwój w Relacjach z Dostawcami (Sustainability in Suppliers Relations) i Kodeksie Postępowania dla Partnerów Biznesowych (Code of Conduct for Business Partners). Głównym celem Volkswagena opisanym w Sustainability in Suppliers Relations jest osiągnąć jak największą zgodność z zasadami zrównoważonego rozwoju („to become the most sustainable”) jako producent samochodów na świecie. Ta koncepcja jest oparta na czterech fundamentalnych zasadach:

- Wymagania zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju, które muszą być przyjęte do wiadomości przez wszystkich dostawców przed złożeniem oferty.
- Integracja kontraktowa wymagań zrównoważonego rozwoju w proces zakupowy.
- System wczesnego ostrzegania dla identyfikacji i minimalizacji ryzyka w łańcuchu dostaw.
- Monitorowanie i rozwój dostawców [Volkswagen AG, 2014].

Proces wdrożenia zgodności dostawcy z wymaganiami zrównoważonego rozwoju składa się z następujących działań: rejestracja na portalu Biznesowej Platformy Grupy Volkswagen (Group Business Platform), integracja kontraktowa wymagań zrównoważonego rozwoju, ukończenie kwestionariusza dotyczącego zrównoważonego rozwoju i wykorzystywanie modułu szkoleniowego.

Wymagania zrównoważonego rozwoju składają się z wymagań środowiskowych i społecznych. Wymagania środowiskowe są następujące:

- Wdrożenie i zastosowanie systemu zarządzania środowiskowego.
- Aktywne podejście do wyzwań ekologicznych.
- Unikanie szkody dla zdrowia i środowiska; redukcja zużycia surowców i emisji gazów cieplarnianych.

- Recykling odpadów.
 - Szkolenia pracowników [Volkswagen AG, 2016].
- Powyższe wymagania są również obecne w Kodeksie Postępowania dla Partnerów Biznesowych Volkswagena.

5.3. Mazda Motor Corporation

Mazda Motor Corporation wdraża Wytyczne Zielonych Zakupów (Green Purchasing Guideline) jako element Przewodnika Społecznej Odpowiedzialności Biznesu Dostawcy Mazdy (Mazda Supplier SCR Guide) w celu ułatwienia działań chroniących środowisko. W związku z tym w życie weszły dwie inicjatywy na rzecz ochrony środowiska: Globalne Wytyczne Środowiskowe Mazdy (Mazda Global Environmental Charter) oraz Wytyczne Ochrony Bioróżnorodności Mazdy (Mazda Biodiversity Protection Guidelines) [Mazda Motor Corporation, 2014].

Globalne Wytyczne Środowiskowe Mazdy składają się z dwóch części: zasad środowiskowych oraz wytycznych działania. Zasady środowiskowe są następujące:

- „Będziemy wspierać społeczeństwo poprzez tworzenie technologii i produktów przyjaznych środowisku.
- Będziemy wykorzystywać zasoby i energię oszczędnie i nigdy nie będziemy pomijać kwestii środowiskowych przy działaniach biznesowych.
- Będziemy przyczyniać się do ochrony środowiska poprzez współpracę ze społeczeństwem i społecznościami lokalnymi” [Mazda Motor Corporation, 2014].

Wytyczne działania zostały przedstawione poniżej:

- „Stworzenie przyjaznych środowisku technologii i produktów.
- Działanie w zakresie oszczędzania zasobów i energii.
- Działanie w zakresie czystego środowiska.
- Współpraca z partnerami biznesowymi w celu stworzenia przyjaznego środowiska.
- Stworzenie przyjaznego środowiska we współpracy ze społeczeństwem i społecznościami lokalnymi” [Mazda Motor Corporation, 2014].

Celem stosowania Wytycznych Ochrony Bioróżnorodności Mazdy jest przyczynienie się do ochrony bioróżnorodności poprzez działania uwzględniające następujące Inicjatywy Priorytetowe (Priority Initiatives):

- Stworzenie przyjaznych środowisku technologii i produktów.
- Działanie w zakresie oszczędzania zasobów i energii.
- Współpraca ze społeczeństwem i społecznościami lokalnymi.

- Zwiększenie świadomości środowiskowej i ujawnianie informacji [Mazda Motor Corporation, 2014].

Należy zauważyć, że poszczególne punkty Globalnych Wytycznych Środowiskowych Mazdy oraz Wytycznych Ochrony Bioróżnorodności Mazdy są do siebie podobne, co może świadczyć o spójności powyższych zasad oraz możliwości integracji działań z nimi związanych.

W zgodzie ze swoją filozofią działania Mazda opracowała zbiór wymagań dla dostawców zakładający następujące działania:

- Osiągnięcie zgodności z przepisami prawa i regulacjami środowiskowymi.
- Opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania środowiskowego.
- Redukcja oddziaływania na środowisko poprzez: opracowanie planu redukcji emisji gazów cieplarnianych, ekoprojektowanie produktów, opracowanie systemu pomiaru w celu redukcji emisji gazów cieplarnianych w procesach logistycznych oraz prowadzenie oceny cyklu życia (Life Cycle Assessment – LCA).
- Kontrolowanie użycia substancji niebezpiecznych Substances of Concerns – SOC i surowców pochodzących z odzysku w zgodności z następującymi regulacjami: Chemical Substance Regulation (Japonia), dyrektywa ELV (End-of-Life Vehicle; Unia Europejska), dyrektywa REACH (Unia Europejska), regulacja Japan Automobile Manufacturing Association and Global Automotive Declarable Substance List – GADSL (Japonia), raportowanie użycia substancji niebezpiecznych i surowców pochodzących z odzysku przy wykorzystaniu Międzynarodowego Systemu Danych Materiałowych – International Material Data System (IMDS) i zgodność z wewnętrznym standardem Mazdy MES MA 010 Restricted Substances Management Standard [Mazda Motor Corporation, 2014].

Wytyczne Zielonych Zakupów były zmienione w 2014 r. w celu lepszego wyjaśnienia i rewizji zarządzania danymi dotyczącymi części, surowców i wykorzystanych substancji (np. poprzez dodanie trójfluorku azotu do listy gazów cieplarnianych).

5.4. Pozostałe przedsiębiorstwa zrzeszone w EAWG

Pozostali członkowie EAWG również wdrażają swoje własne programy zarządzania zrównoważony rozwój dostawców. Grupa PSA – do której należą takie marki, jak: Citroen, Opel, Peugeot i Vauxhall – stosuje Program Zrównoważonych Zakupów (Sustainable Procurement Program) w celu monitorowania

efektywności środowiskowej dostawców przy wykorzystaniu platformy Ecovadis – pierwszej wspólnej platformy zapewniającej system oceny zrównoważonego rozwoju dostawców. Grupa PSA również prowadzi ocenę dostawców przy pomocy własnego systemu oceny zrównoważonego rozwoju, który zawiera następujące kryteria: stosowanie systemu zarządzania środowiskowego opartego na normie ISO 14001, stosowanie polityki badań i środowiskowej oraz zgodność z regulacjami dotyczącymi stosowania zabronionych substancji i materiałów. Ponadto grupa PSA wymaga od swoich dostawców posiadania podobnych relacji z własnymi dostawcami [PSA Group, 2006, 2016].

Daimler AG zawarł wymagania zrównoważonego rozwoju dostawców w swoim kodeksie postępowania (*code of conduct*) – *Ethical Business: Our Expectations of Business Partners, Containing Social and Environmental Requirements for Suppliers* [Daimler AG, 2016].

Grupa BMW wymaga od swoich dostawców wypełnienia kwestionariusza zrównoważonego rozwoju (Sustainability Questionnaire) przed złożeniem zamówienia. Jeżeli występuje brak zgodności z zasadami łańcucha dostaw BMW, Zespół ds. Łańcucha Dostaw BMW (BMW Group Supply Chain Response Team) może zdecydować o zakończeniu współpracy [BMW Group, 2016].

Ford Motor Company opisuje działania, które wykonuje w celu osiągnięcia korzyści środowiskowych, takich jak zwiększenie ekonomiki zużycia paliwa i redukcja emisji gazów cieplarnianych, w Projekcie dla Zrównoważonego Rozwoju (Blueprint for Sustainability), który jest zawarty w programie One Ford Plan, zawierającym wymagania dla uczestników Łańcucha Wartości Forda (Ford Value Chain) [Ford Motor Company, 2016].

Honda Motor Company opracowała swoją wersję Wytycznych Zielonych Zakupów (Green Purchasing Guidelines), w której zostały określone następujące działania:

- Wdrożenie systemu zarządzania środowiskowego w celu zapewnienia kontroli środowiskowej produktów (części i materiałów) oraz działań przedsiębiorstwa.
- Działania przedsiębiorstwa (wliczając wszystkie działania związane z produktami Hondy, w tym działania dostawców pierwszego i drugiego rzędu) związane z zapewnieniem tych produktów – rozwój, zakupy, produkcja, administracja, transport, sprzedaż, recykling.
- Działania związane z produktami kupionymi przez Hondę [Honda Motor Company, 2011].

Scania stosuje własną normę zrównoważonego rozwoju łańcucha dostaw (STD4427), która jest zgodna z zasadami Global Compact dotyczącymi środowiska, praw człowieka i pracy, wymaga od dostawców przejrzystości w kwestii stosowania surowców do produkcji poprzez raportowanie do Międzynarodowego Systemu Danych Materiałowych (International Material Data System – IMDS) oraz stworzenie możliwości zastosowania systemu zarządzania środowiskowego [Scania, 2016].

Volvo również w swoim Kodeksie Postępowania dla Partnerów Handlowych (Volvo Car Group Code of Conduct for Business Partners) przestrzega zasad Global Compact. Bierze pod uwagę także zasady Omtanke, szwedzkiej koncepcji, której określenie oznacza troskę i ochronę tego, co ważne. W tym kontekście Omtanke oznacza minimalizację negatywnego wpływu przedsiębiorstwa i jego produktów na środowisko oraz działanie na rzecz społeczeństwa [Volvo Car Group, 2016].

5.5. Studium przypadku EAWG

Większość członków EAWG publikuje raporty zrównoważonego rozwoju (*sustainability reports*) i wymaga od swoich dostawców stosowania systemu zarządzania środowiskowego. Przynależność do EAWG zapewnia również możliwość dzielenia się wiedzą, praktykami i wykorzystywanie wspólnych narzędzi dotyczących zarządzania relacjami z dostawcą w kontekście zrównoważonego rozwoju oraz oceny środowiskowej dostawców.

W czasie powstawania niniejszego artykułu (kwiecień 2017 r.) EAWG jest jedyną inicjatywą sektorową związaną z CSR Europe i jedyną formalną międzynarodową inicjatywą zrównoważonego rozwoju sektora motoryzacyjnego.

Podsumowanie

Obserwując działalność związaną ze środowiskową oceną dostawców przedsiębiorstw należących do EAWG, można zauważyć tendencje do wyodrębniania wspólnych kryteriów w ocenie środowiskowej dostawców, takich jak: wdrożenie systemu zarządzania środowiskiem, ograniczenie zużycia odpadów i szkodliwych emisji do środowiska, ocena cyklu życia produktu czy zarządzanie wykorzystaniem szkodliwych substancji. Niemniej dla każdej z organizacji zrzeszonych w EAWG można wymieniwać cechy polityki dotyczącej oceny środowiskowej, które nie są wspólne dla członków inicjatywy.

Analiza kwestii oceny środowiskowej dostawców przedsiębiorstw należących do EAWG oraz samo funkcjonowanie tej inicjatywy – oraz innych inicjatyw sektorowych, których celem jest wspólne zarządzanie oceną środowiskową dostawców – pozwala wnioskować, że kwestie środowiskowe w zarządzaniu relacjami z dostawcami stanowią coraz bardziej istotny aspekt działalności przedsiębiorstw.

Pole do dalszych badań może stanowić analiza innych inicjatyw sektorowych, których celami są wspólne zarządzanie aspektami środowiskowymi w relacjach z dostawcami oraz analiza wpływu prowadzenia oceny środowiskowej dostawców na działalność dostawców, np. w formie systemu ewaluacji działań środowiskowych dostawców, co mogłoby pozwolić na porównanie wyników oceny dostawców pod względem środowiskowym ze skalą podjętych działań środowiskowych.

Literatura

- BMW Group (2016), *Sustainability Factbook*, www.bmwgroup.com/en/download-centre.html (dostęp: 30.03.2017).
- Daimler AG (2016), *Ethical Business: Our Expectations of Business Partners*, www.daimler.com/sustainability (dostęp: 30.03.2017).
- Ford Motor Company (2016), *Sustainability Report*, www.sustainability.ford.com (dostęp: 30.03.2017).
- Genovese A., Koh S.C.L., Bruno G., Esposito E. (2013), *Greener Supplier Selection: State of the Art and Some Empirical Evidence*, "International Journal of Production Research", Vol. 51(10), s. 2868-2886.
- Hashemi S.H., Seyed H., Karimi A., Tavana M. (2015), *An Integrated Green Supplier Selecting Approach with Analytic Network Process and Improved Grey Relational Analysis*, "International Journal of Production Economics", Vol. 159, s. 178-191.
- Honda Motor Company (2011), *Green Purchasing Guidelines*, world.honda.com/sustainability/supply-chain/pdf/green-guideline.pdf (dostęp: 31.03.2017).
- Mazda Motor Corporation (2014), *Green Purchasing Guideline*, www.mazda.com/globalassets/en/assets/csr/csr_vision/distributor/greenpurchasing_guideline_e.pdf (dostęp: 27.03.2017).
- Nielsen I.E., Banaeian N., Golińska P., Mobli H., Omid M. (2014), *Green Supplier Selection Criteria: From a Literature Review to a Flexible Framework for Determination of Suitable Criteria* [w:] P. Golinska (ed.), *Logistics Operations, Supply Chain Management and Sustainability*, EcoProduction, Springer International Publishing, Switzerland, s. 79-99.

- Park J., Shin K., Chang T., Park J. (2010), *An Integrative Framework for Supplier Relationship Management*, "Industrial Management & Data Systems", Vol. 110, No. 4, s. 495-515.
- PSA Group (2006), *PSA Peugeot and Citroen Requirements Regarding Social and Environmental Responsibility with Respect to Its Suppliers*, www.groupe-psa.com/en/automotive-group/responsibility/societal-commitment#responsiblepurchasingpolicy (dostęp: 30.03.2017).
- PSA Group (2016), *Sustainable Procurement*, www.groupe-psa.com/en/automotive-group/responsibility/societal-commitment#responsiblepurchasingpolicy (dostęp: 30.03.2017).
- Sarkis J. (2012), *A Boundaries and Flows Perspective of Green Supply Chain Management*, "Supply Chain Management: An International Journal", Vol. 17, No. 2, s. 202-216.
- Scania (2016), *Sustainability in the Scania Supply Chain – Scania Standard STD4427 Issue 4*, til.scania.com/w/scs_0001076_99 (dostęp: 31.03.2017).
- The European Automotive Working Group on Supply Chain Sustainability (2014), *Automotive Industry Guiding Principles to Enhance Sustainability Performance in the Supply Chain*, www.csreurope.org/trainings (dostęp: 27.03.2017).
- The European Automotive Working Group on Supply Chain Sustainability (2016), *Self-assessment Questionnaire on Sustainability for Automotive Sector Suppliers*, www.csreurope.org/saq (dostęp: 27.03.2017).
- Toyota Motor Corporation (2016a), *Green Purchasing Guidelines*, www.toyota-global.com/sustainability/environment/management (dostęp: 22.03.2017).
- Toyota Motor Corporation (2016b), *Raport Środowiskowy 2016*, www.toyota-global.com/sustainability/report/er (dostęp: 21.03.2017).
- Urbaniak M. (2015), *Rola wstępnej oceny dostawców w budowaniu relacji pomiędzy przedsiębiorstwami na rynku B2B*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego We Wrocławiu”, nr 382, s. 117-125.
- Volkswagen AG (2014), *Sharing the Challenge. Sustainability in Suppliers Relations*, www.volkswagenag.com/en/sustainability/policy.html (dostęp: 24.03.2017).
- Volkswagen AG (2016), *Code of Conduct for Business Partners*, www.volkswagenag.com/en/sustainability/policy.html (dostęp: 24.03.2017).
- Volvo Car Group (2016), *Volvo Car Group Code of Conduct for Business Partners*, <http://www.volvocars.com/intl/about/our-company/sustainability> (dostęp: 31.03.2017).
- Wieteska G. (2015), *Mierzyć sprawność czy zarządzać sprawnością dostawców?* „Marketing i Rynek”, nr 2, s. 17-22.

THE ROLE OF ENVIRONMENTAL ASPECTS IN THE SUPPLIER ASSESSMENT IN THE LIGHT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT CONCEPT ON THE EXAMPLE OF THE AUTOMOBILE INDUSTRY

Summary: The purpose of this article is to determine the importance of environmental issues in supplier assessment on the example of companies affiliated to The European Automotive Working Group on Supply Chain Sustainability. The research method used in this work is case studies of members of the organization mentioned above. Firstly, the environmental aspects in supply chain management are defined, then the role of supplier assessment as a tool of supplier relationship management is determined, next, the importance of the environmental supplier assessment is established. Later, in the work characteristics of The European Automotive Working Group on Supply Chain Sustainability and case studies of its members are presented. At the end, the observations and conclusions are presented.

Keywords: supplier assessment, sustainability, supplier relationship management.